

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Vita Petri Canisii De Societate Iesv

Rader, Matthäus

Monachii, 1614

IX. Roman redit, inde in Poloniam, Germania[m], & Augusta[m] Vindel.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70957)

*Tertio Ro-
mam petiit
iam præ-
ses Pro-
uincia.*

A N N O sexto & quinquagesimo supra c. 10. 10. pridie Cal. Sextiles, Ignatio nostræ gentis conditore, in Cælum ad præmia laborum euocato, citatis semel iterumque Romani Patribus, & creato Societatis præside Iacobo Layne, Canisius post primos decem Patres inter primos est designatus, qui pro auctoritate cæteros omnes solemni oratione ad officium ritè suffiendi Generalis hortaretur. Tanta omnium de illius cùm eloquentia, tum virtutis erat existimatio. Secundum Comitium Patrum, à Paulo Pontifice maximo cū internuntio Pontificio iussus Poloniam adiit, & Cacruiæ sacrum Ecclesiæ ordinè latina oratione ad officium pietatis & religionis inflammavit. Anno octauo & quinquagesimo supra c. 10. 10. Carolus V. Maximus, abiectis dudum Imperij curis, & in Ferdinandū declinatis, ad sempiterni regni præmia

mia capeſſenda è vita abijt; cui Fer-
 dinandus vti fratri & Imperatori, Im-
 perator jam ipſe, Auguſtæ Vindeli-
 corum, indiçto Principum Germa-
 niæ conuentu, iuſta funebria iuſto
 regioq; cultu perſoluit. Non defuit
 & hîc Caniſij præſentis opera, quam
 Deo in æde Mariana principe ciuita-
 tis templo conſecrauit, quod pridie
 Cal. Martias Ioannes Faber olim à
 Caniſio ornamentis Doctõrũ Theo-
 logicis Ingolſtadij inauguratus è S.
 Dominici diſciplina, poſtea Eccleſia-
 ſtes, ad cæleſte præmium operæ vo-
 catus, ſedè vacuam reliquiſſet. Car-
 dinali Othoni maximo Principi, am-
 pliſſimo Antiftiti Auguſtano, huius
 facti memoria ſempiterna debetur,
 qui impulſu maximè Chriſtophori
 Freybergij Canonici Auguſtani, ac
 poſtea Decurionis, demũq; Præſulis
 Elvvaceniſis, primus Caniſium, hoc
 eſt, Societatis illuſtre decus in vrbẽ
 deduxit, victumq; & tectum præbu-

A. G. cio.

10. LIX.

Canſiſſus
Auguſta-
nam Eccle-
ſiaſta Car-
thedrum
procurat.

it, quoad domicilium Societati conderetur. Graue tamē hoc cōcionandi munus ordinarium Canisio accidit, quod Sociorum per omnem Bohemiam, Austriam, Boicam, præfectus, in varias partes animum diuidere, sæpeq; etiam adire coram præfensq; visere cogeretur. Imperio tamen Laynis vniuersæ Societatis moderatoris, non per paucos annos hoc onus exantlauit, & verò amplissimos laborum fructus tulit. Primum Augustæ lamentabilem Catholicæ Religionis faciē cōtemplatus, omni ope cœpit eniti, vt non solum errores prauorum dogmatum pro sua virili extirparet, sed emendandis morum corruptelis etiam succurreret. omnia enim pestis hæreseos pro more suo cōfuderat. Itaq; viros aliquot nobiles, & matronas illustres permouit, vt damnato Luthero sacram Ecclesiæ veteris doctrinam toto pectore complecterentur. Quemadmodū
 ipse

ipſe de felici progreſſu laborum ſuo-
rum hiſce verbis ad Marc. Velferum
M. II. viri patrum Antuerpſiam per-
ſcribit : *Neque minores debemus eidem*
bonorum auctori gratias , qui hoc ſacro
Paschatis tempore multorum in pietate
progreſſus , & ad Eccleſiam Catholicam
regreſſus oſtendit , ut hinc multi ſanè ad-
mirentur Auguſta. Confirmet DEVS
Op. Max. quod præclare coepit in hac am-
pla meſſe , quæ nobis & piis omnibus ma-
gnam adfert conſolationem. Fuit inter
hos grauiſſima iuxta & nobiliſſima
famina Sibylla Eberſteinia illuſtri
comitum ſtirpe oriunda, quam Mar-
eus Fuggerus Antonij F. duxerat ,
& nullis nec ipſe vel votis vel pre-
cibus, nec pater argumentis ad ſuas
partes trahere poterant : Nec ad
colloquium vnquam Caniſium, cu-
ius fama ſolicitabatur , admifit ,
quoad illam Caniſij ſpecies per qui-
etem diuinitus oblata hortaretur ,

Canisii li-
tera ad M.
Velferum
cælibem
iam calitè

Sibylla
Fuggera
Lutherum
damnat.

Miracu-
lum Cani-
ſii.

vt ad Catholicorum castra transfiret,
 quæ viri aspectu perculsa, cœpit vel-
 le calculum vertere, & cū eo postri-
 die de salutari Catholicorum doctri-
 na conferre. Accersito cum socio Ca-
 nisio primum accidit, vt socius P.
 Wendelinus in eius conspectum ve-
 niret; & illa mox ab nocturna, quam
 viderat, oris figura, negauit illum ef-
 se, quem vidisset. Vbi dein alter cum
 D. Marco marito est ingressus, mox,
hic est, inquit, quem per somnum aspexi.
 Instituta ergo Catholicis fidei ele-
 mentis, & rationum momentis accu-
 ratissimè in vtramq; partē perpensis,
 postremò manus dedit, & tota men-
 te Deum secuta, ad magnam virtutis
 laudem profecit. Hoc potissimùm si-
 bi gratulata, quod oblatum olim à
 viro & socero aurum repudiaisset, ne
 Christum ac fidem vendidisse dice-
 retur, aut se occultus aliquis stimu-
 lus vrgeret de permutata religione.
 Nunc se adeò libero & securo animo
 esse,

esse, vt ne suspicio aut cogitatio vlla pecuniæ acceptæ mentem pulset: ex quare singularem caperet voluptatem, vehementerq; in suscepta Catholica doctrina confirmaretur. Verum vt ex huius nobilissimæ matronæ studio ac pietate Catholici õnes lætitiã perceperunt, ita generis humani hostis, & natio tota Lutheri mirificè doluit, tantam è faucibus prædam sibi ereptam esse. Nouerat enim huius vnius fæminæ exemplo totam synagogam suam concussam ac violatum iri. Itaq; per omnia concilia-bula sua, cætusq; ac conuentus preces indicere, vota q; impia soluere, quo pietatem religiosissimæ matronæ impedirent. Sed illa simul ac se nostris partibus adiunxit, neq; sermones hominum curare, neq; conuitia in nostros iacta attendere, neq; omninò quærere, quid grex hæreticorum mussaret; quin ritu nostro peccata per omnes menses expiare,

E s Eucha-

Eucharistiam frequenter sumere, Sacerdotem à confessionibus parentis loco habere, colere, ei que ad nutum monenti doctique obtemperare, sacram vestem suis partim manibus ad tegendum & ornandum sanctum Christi Corpus, in hierotheca seruatum confecit: magnis partim sumptibus comparatam est largita: ædem sacram ornamentis plurimis, donisque amplissimis illustrauit. Disciplinam domesticam grauem, pudicam, & honestam sanxit; sanctamque constanter obseruauit, ætatem puellarem ancillarum ad omnem innocentiam singulari cura instituit, statas horas precationibus, certas lanæ & lino, alijs occupationibus destinauit: suis copiis egentium inopiam subleuauit: in victum & amictum studiosorum tenuiorum quadraginta aureos quotannis impendit, quas ob virtutes Marcus illam non charam modo habuit,

buit, sed venerandam colendam-
 que censuit. Tantam sibi opinio-
 nem existimationemque sanctita-
 tis assidua pietate apud maritum
 peperit. Cùm eadem postea an-
 no CIO. I^o. LXXXIX. vitæ metam
 flectere pararet, accersito P. Ioan-
 ne Volckio animi medico, petiuit
 carnis vescendæ copiam, jam ante
 à summo Pontifice per literas fa-
 ctam; cùm rogaretur quamobrem
 id faceret, cum sibi id licere per Pon-
 tificem haud ingnoraret? *propter ho-*
sce, inquit, liberos meos, ut meminerint
olim auctoritatem S. Matris Ecclesiæ reue-
veri. Deinde quicquid habuit auri &
 argenti, id omne in vsus miserorum
 expendi præcepit. & descripserat
 per loculos nomina pauperum, sin-
 gulisque suam sportulam assigna-
 rat, pupillis (inquam) & orbis, æ-
 gris & familijs egentioribus. Et cum
 longa, annosaq; & molesta podagra
 vexa-

vexa-

vexaretur, omnibusq; membris capta gestaretur, eos omnes artuum cruciatus ingenti animo patientissime tulit, ac demum anno Christi 1510. LXXXIX. Septembri mense, posita mortalitate per patientiam ad immortalitatem vitam aspiravit. Canisius interim alios quoq; viros, fæminasq; nobiles concionibus & priuatis disputationibus permouit, vt impia Lutheri dogmata execrarentur. Idem postea Vrsulam Georgij Fuggeri, Raimundo Antonij fratre nati, Coniugem ita rerum cælestium amore inflammavit, vti non ipsa sibi tantum consuleret, sed alios viros fæminasq; illustres ad studium virtutis incitaret. Sic enim de illa in chartis Collegij Augustani obseruatum lego: *Vrsula verò exemplū aui, talia de se documenta pietatis præbebat, vt omnes facile quibuscum familiarius agebat, ad imitationem pudoru & virtutu inflammaret. Ipsa Marci & Ioannis Coniuges nobilissimas, clarissimasq;*

*Vrsula
Fuggera-*

*masq; feminas ad salutarem & frequentem
 conscientia & peccatorum expiationem in-
 duxit : ipsa matres familias ad mensam
 adhibuit, vt occasio nostris presentibus de
 rebus diuinis ac caelestibus colloquendi offer-
 retur : Ipsa religionis causa marito iam ad
 meliorem vitam euocato, Romam profecta
 martyrum cineres osculata, domumq; reuer-
 sa à morte Coniugis, in paternas remigravit
 possessiones, nata in agro Tyrolensi Bolzani,
 ex illustri Liechtenbergerorum familia sum-
 ma prudentia singulari modestia pudicitia-
 que femina, quæ prima ferè Augusta lan-
 guentem iacentemq; pietatem in aliis, Cani-
 sui concionibus permota, excitauit. Constat
 eam ad extremum usq; spiritum in pietatis
 & virtutis studio constantiam coluisse, re-
 busq; mortalibus usam tantum, non abu-
 sam fuisse. Hæc annales Augustani. Ha-
 rum incensa pietas, & fructus publi-
 cus concionum ac confessionum fe-
 cit, vt illustris familia Fuggerorum,
 Societatem omni studio complecte-
 retur, & Antonius Fuggerus gentis
 tum*

tum caput, Romam ad Laynem Societatis Præfectum literas daret, qua sibi de Collegio cogitanti ratio nostræ Sodalitatis exponeretur. Otho etiam Cardinalis idemq; præsul Augustanus, Sociorum numerum aucto stipendio frequentauit, vt essent qui pietatis Catholicæ rudimenta iuuentuti explicarent.

COLLEGIUM MONACENSE INSTITUITUR.

CAPVT X.

Albertus Boiorum Princeps & acolumen Germaniæ, is, quem supra laudauimus, cum Ingolstadiani Collegij felices progressus cerne-
ret, & fructus longè lateque non in Academicos tantum, sed populum vniuersum pro manantes audiret, videretq;